

CAPUT III.

In hunc finem, ut Ecclesia sit, maneatque Una, Sancta, Catholica et Apostolica, a Christo instituta est potestas sacra, et imperium sacrum.

ARGUMENTUM.

CCCXXVI. Electio apostolorum et Petri.	CCCXXXIV. Apostoli determinant potestatem sacram.
CCCXXVII. Institutio supremi Capitis in ecclesia.	CCCXXXV. Eligunt ministros et successores.
CCCXXVIII. Designata Matth. 16.	CCCXXXVI. Agunt conventus.
CCCXXXIX. Et Luc. 22.	CCCXXXVII. Curam aliquam temporalium habent.
CCCXXX. Peracta Ioan. 21.	CCCXXXVIII. Cuncta agunt ad finem ecclesiae.
CCCXXXI. Institutio apostolatus.	
CCCXXXII. Eius functiones.	
CCCXXXIII. Christus non omnia determinavit.	

§. CCCXXVI.

ALTERO jam praedicationis anno, cum multis locis caelestes veritates docuisset divinus Servator, multosque paulatim discipulos adlegisset, status et imperii publici fundamenta jecit, nec sine solemnitate; *exiit enim in montem orare; et erat pernoctans in oratione Dei; et cum dies factus esset; vocavit discipulos suos: et elegit duodecim ex ipsis, quos et apostolos nominavit, Simonem, quem cognominavit Petrum, Andream etc.* (1). Hos duodecim Christus a sua cujusque vocatione praeceteris instruxit, rebusque a se gestis interesse voluit, ut deinceps testes earundem coram universo mundo esse possent: *eritis mihi testes in Jerusalem... et usque ad ultimum terrae* (2). Hinc in locum Judae non alius postmodum substitui potuit, quam qui simili testimonio dando par esset (3). Ceterum ad hoc munus vocavit Dominus *quos voluit ipse* (4). Nam, ut observavi §. LXXI. in arbitrio ac potestate solius Dei est, definire modum, aut constituere nuncios, per quos

voluntatem, et veritates a se revelatas notas facere hominibus velit, neque exigere quisquam potest, ut sibi loquatur Deus, aut portenta oculis suis exhibeat. Sed in prima hac sacri imperii institutione duo observanda sunt maxime:

(a) Ex omni discipulorum numero seligit ac segregat *duodecim* eosque *apostolos* nominat nondum episcopos eo tempore a se consecratos; nec vero, etsi postea caractere episcopali donavit, id poscebat ratio apostolatus, quae in missione ac functione praedicandi evangelii, veritatesque evangelicas, si opus sit, prodigiis confirmandi sita est.

(b) Uti ex discipulis apostoli deliguntur, sic ex apostolis deligitur *unus*, tanquam primus, et caput reliquorum, eique singulare nomen *Petri* seu *petrae* inditur; quo quidem modo mysterium unitatis inchoatum fuit, paulo post perficiendum.

(1) *Luc. VI, v. 12, 13, 14.* — (2) *Act. I, v. 8.*

(3) *Ibid. v. 21, 22.* — (4) *Marc. III, v. 13.*

§. CCCXXVII. Segregato duodenario numero ex discipulorum multitudine, et Petro ex duodecim apostolis delecto legem fundamentalem publici ecclesiae status posuit Dominus. Haec lex in eo collocata est, ut totius corporis constitueretur unum caput visibile, quod omnia membra in unitatem fidei et caritatis attraheret, et in ea contineret; sive ut totius aedificii conspicuum poneretur fundamentum, cui singulae et universae illius partes imponerentur, ac stabiliter inhaerent, aut denique (ut de sacro codice nihil praetermittamus in hac re) ut universo gregi unus praesesset pastor in unitate fidei, ac communionis, essetque unus inter fratres, qui reliquos fratres, gregis partem tenentes, in fide et caritate confirmaret. Unitas fidei et caritatis per media naturae hominum accommodata, nempe ea, quae in sensu caderent, conciliari primo debuit, et conservari; hinc in regno caelorum supremum ac visibile *caput* constituitur, cui claves regni traduntur: hinc aedificii *fundamentum* ponitur, cui omnis inaedificatio inniti debet: hinc universo gregi unus pastor, isque

supremus præficitur : denique unus deligitur inter fratres, qui gregis partem tenent, ut omnes in unitate fidei et caritatis, sua doctrina, exemplo, auctoritate et potestate confirmet. Totum id in Petro inchoatum, ac veluti perfectum est, cum is in successoribus suis unitatem fidei et caritatis seu communionis conservare non cesset. Nihil igitur mirum, quod divinus Servator, cum rem tantam ac perpetuo mansuram aggrediretur, publicam, ac solemnem fidei professionem, paremque caritatis testificationem ab eodem exegerit. Hæc institutio supremi capitis, et fundamenti, et universalis pastoris, ac primi fratris maxime ad jus publicum ecclesiasticum pertinet; quapropter ex sacro codice proferenda sunt, et quantum necesse est, illustranda testimonia indubitata ejus institutionis, et interpretatione authentica, quam una dat ecclesiæ infallibilis auctoritas, deinde confirmanda.

§. CCCXXVIII. Initium ejus institutionis fit a fide in Christum, sine qua impossibile est placere Deo. Eam Deus singulari gratia inspiravit Petro, ut fides ecclesiæ immota esset, ac digna, quæ tam admirabilis ædificii fundamentum fieret, utque solemnem et immutabili confessione protraheretur in lucem. *Venit Jesus in partes Cæsareæ Philippi, et interrogabat discipulos suos, dicens: quem dicunt homines esse filium hominis? At illi dixerunt: alii Joannem Baptistam, alii autem Eliam, alii vero Jeremiam, aut unum ex prophetis. Dicit illis Jesus: vos autem quem me esse dicitis? Respondens Simon Petrus dixit: Tu es Christus, filius Dei vivi. Respondens autem Jesus dixit ei: Beatus es Simon Bar-Jona: quia caro et sanguis non revelavit tibi, sed pater meus, qui in cælis est. Et ego dico tibi; quia tu es Petrus: et super hanc petram ædificabo ecclesiam meam, et portæ inferi non prævalebunt adversus eam. Et tibi dabo claves regni cælorum, et quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum et in cælis: et quodcumque solveris super terram, erit solutum et in cælis* (1). Animadvertite:

(a) Cum Christus mysterio unitatis in ecclesia constitutæ extremam manum imponere vellet, ut inquit Bossuetus (2), non jam plures alloquitur, Petrum nominatim compellat, ac novo quidem, quo illum donarat, nomine compellat. Unus unum alloquitur; Christus Jesus Dei filius Simonem Jonæ filium; Jesus Christus, qui est vera petra, ac per sese firma, Simonem, qui petra non est, nisi virtute, quam Christus cum eo communicat. *Et ego, inquit, dico tibi: tu es Petrus, et super hanc petram ædificabo ecclesiam meam... tibi dabo claves regni cælorum.*

(b) *Ecclesiam suam* Christus super hanc petram ædificandam dicit, et claves regni cælorum Petro tradendas: unum est regnum cælorum: una est ecclesia, per totum orbem diffusa, sive catholica: quæ tota et universa supra petram ædificatur, eique velut fundamento innititur.

(c) De clavibus regni cælorum in hunc modum commentatur Cl. Episcopus Nicolaus Coeffeteau (3). « Vix ac ne vix quidem in » animum induxerit sanæ mentis homo, Christum tot, ut ita dicam » ceremoniis circa Petrum usum, ut efficeret nihil. Quid igitur » sibi volebat splendor ille verborum: *et tibi dabo claves regni » cælorum?* Sane quoties scriptura utitur metaphora clavium, » significat potestatem, non quamlibet, sed eximiam quandam, ac » singularem. Itaque cum apud Esaiam vellet Deus significare, » daturum se Eliacim summam auctoritatem in aula regia, dixit: » *dabo clavem domus David super humerum ejus, et aperiet, et » non erit, qui claudat, et claudet, et non erit, qui aperiat* (4). » Hoc enim de eximia quadam et singulari auctoritate scriptura » interpretata est. Et apud Lucam (5) Christus: *væ vobis legis- » peritis, qui tulistis clavem scientiæ, id est, qui vobis arrogatis » summam auctoritatem interpretandi scripturam.* Et in Apocalypsi, » ut Christus indicaret, se unum habere potestatem vitæ et mortis, » et occidere posse, et ad vitam revocare, dixit se habere *clavem » mortis ac inferni* (6), id est, summam vitæ ac mortis potestatem » et imperium. Et rursus ut indicaret se esse omnium maximum » in regno David, dixit se habere *clavem domus David* (7). Ergo » pari ratione hoc loco, cum sit Petro dictum a Christo: *tibi dabo » claves regni cælorum, eximia quoque ac singularis aliqua potestas » Petro concessa est.* »

(1) *Matth. XVI, v. 13. seq.*

(2) *In oratione de unitate ecclesiæ, ad publicum cleri conventum habita.*

(3) *L. I, C. 7. in apologetic. pro sacra Monarchia adversus remp. Marc. Ant. de Dominis.*

(4) *Isa. XXII, v. 22. — (5) Luc. XI, v. 52.*

(6) *Apocal. I, v. 28. — (7) Ibid. III, v. 7.*

§. CCCXXIX. Fidei et unitatis inter fratres conservandæ firmamentum in fide Petri constitutum a Christo

fuisse, non obscure docet ea Servatoris asseveratio, ac præceptio Petro facta in ultima cœna. Ait Dominus: *Simon, Simon, ecce satanas expetivit vos, ut cribraret sicut triticum: ego autem rogavi pro te, ut non deficiat fides tua: et tu aliquando conversus confirma fratres tuos* (1). Tria hic animadvertenda sunt, postulatio satanæ de cribrandis apostolis: oratio Christi, ne Petri fides deficeret, et cura ei delata confirmandi fratres.

(a) Nulla fuit dæmoni adversus apostolos potestas, nisi Deo permittente; quemadmodum de Jobo constat (2). Metaphora ex tritici cribratione ducta mire exprimit discrimina, quibus servos suos periclitatur Deus, quo puriores et sanctiores efficiat. Cribrandi vocabulum usurpat Amos, ut Judæorum ærumnas ac dispersionem significet: *concutiam in omnibus gentibus domum Israel, sicut concutitur triticum in cribro* (3).

(b) Cur pro Petro inprimis orat Christus? Respondet S. Leo: *commune erat omnibus apostolis periculum de tentatione formidinis; et divinæ protectionis auxilio pariter indigebant; quoniam diabolus omnes exagitare, omnes cupiebat elidere; et tamen specialis a Domino Petri cura suscipitur, et pro Petri fide proprie supplicatur, tanquam aliorum status certior sit futurus, si mens principis victa non fuerit* (4). Vulnerata est Petri fides, cum negaret Christum, non extincta; vivebat in mente fidei radix, statimque per pœnitentiam resloruit, ut Calmetus ex Patribus observat in commentario hujus loci. Ac tum quidem promissum potius summi principatus, quam principatum ipsum tenebat. *Petrus Ecclesiæ præponitur, postquam tentatus a diabolo est; ideoque ante significat Dominus, quid sit illud, quod postea eum pastorem elegit dominici gregis* (5).

(c) Officium confirmandi fratres in fide, Petro injunctum apertius indicant ea verba: *conversus confirma fratres tuos*, quam ut declaratione egeant. Conversus Petrus ad bonam frugem, et ventilatus sicut triticum, fit panis, qui nobis esset alimentum... fit æternæ vitæ et salutis alimentum, subdit Ambrosius eodem loco. In hunc sensum et S. Bernardus ait: *oportet ad vestrum referre apostolatam pericula quæque, et scandala emergentia in regno Dei, et præcipue, quæ de fide contingunt. Dignum namque arbitror, ibi potissimum resarciri damna fidei, ubi non possit fides sentire defectum. Hæc quidem hujus prærogativa sedis. Cui enim alteri aliquando dictum est: ego pro te rogavi, Petre, ut non deficiat fides tua. Ergo quod sequitur, a Petri successore exigitur: et tu aliquando conversus confirma fratres tuos* (6).

- (1) Luc. XXII, 31, 32. — (2) Job. I, v. 12. II, v. 6. — (3) Amos. IX, v. 9.
 (4) Sermone LXXXIII, C. III. in nat. apost. Petri et Pauli edit. Venet.
 (5) S. Ambros. in psalm. XLIII, v. et inter gentes, prope finem.
 (6) S. Bernard. epist. 109. alias opusculo XI. ad Innocent. II.

§. CCCXXX. Hactenus dicta eo valent, ut in confessione fidei edita a Petro, vel potius ut in ipso Petro ob præclarum fidei meritum unitas fidei, quam Ecclesia a Christo fundata proficitur, esse constituta intelligatur. Reliquum est, ut indicetur, quomodo idem caritatis seu communionis veluti commune centrum sit a Christo designatus. Id contigit post resurrectionem Servatoris, quando primatus, ac sacer principatus Petro antea promissus reipsa collatus est. *Jam tertio manifestatus est Jesus discipulis suis, inquit S. Joannes* (1), *cum resurrexisset a mortuis. Cum ergo prandissent, dicit Simoni Petro Jesus: Simon Joannis diligis me plus his? Dicit ei: etiam Domine, tu scis, quia amo te. Dicit ei: pasce agnos meos. Dicit ei iterum: Simon Joannis diligis me? Ait illi: etiam Domine, tu scis; quia amo te. Dicit ei: pasce agnos meos. Dicit ei tertio: Simon Joannis amas me? Contristatus est Petrus, quia dixit ei tertio, amas me, et dixit ei: Domine tu omnia nosti: tu scis, quia amo te. Dixit ei: pasce oves meas. Amen, amen dico tibi, cum esses junior etc.* Ita solemniter, atque iterata caritatis testificatio poscebatur ab eo; quia omnes unitate fidei conjunctos in caritatis et communionis unitatem debebat attrahere, atque in eadem continere. Tria hic pariter animadvertenda sunt:

(a) Verba Servatoris ad Petrum singulariter, ut ita dicam, sive exclusis aliis apostolis, etsi præsentibus, tum quidem directa sunt; quod palam fit, tum ex nomine Simonis Petri iterum iterumque repetito, tum ex interrogationis vi: *diligis me plus his?* id est, plus, quam alii hic præsentis; denique ex prænunciato mortis genere, quod Petrum manebat præ aliis.

(b) Ex usu scripturæ verbum *pascere*, non ad solam doctrinam vel institutionem referri potest; cum idem locis plurimis auctoritatem et potestatem regendi, ac gubernandi significet; uti cum Israelitæ ad Davidem dicerent: *ecce nos os tuum et caro tua sumus*:

sed et heri et nudiustertius cum esset Saul rex super nos: tu eras educens et reducens Israel: dixit autem Dominus ad te: tu pasces populum meum Israel (2). Sic et Cyrus pastor nominatur (3).

(c) Petro tanquam pastori universus grex, omnes agni, omnes oves committuntur. *Habent Episcopi*, inquit S. Bernardus, *sibi assignatos greges, singuli singulos: tibi universi crediti, uni unus, nec modo ovium, sed et pastorum tu unus omnium pastor; unde id probem, quæris? ex verbo Domini: pasce etc.* (4).

(1) Joann. XXI, v. 14. seq. — (2) II. Reg. V, v. 1, 2.

(3) Isa. XLIV, v. 28. — (4) L. III. de consid. ad Eugen.

§. CCCXXXI. Institutionem sacræ in Ecclesia potestatis, et quidem supremæ ac universalis in Petro factam vidimus. Ordo poscit, ut, quid potestatis a Christo sit collatum in apostolos, aliosque designatos ministros, videamus. Ac I. iidem cum Petro delecti ex reliquo discipulorum numero, constituti sunt apostoli. (2) II. « In novissima dein cœna Deus ac Dominus noster, qua » nocte tradebatur, ut dilectæ sponsæ suæ Ecclesiæ » visibile, sicut hominum natura exigit, relinqueret » sacrificium... Corpus et Sanguinem suum sub speciebus » panis et vini Deo Patri obtulit, ac sub earundem rerum » symbolis, apostolis, quos tunc *novi testamenti » sacerdotes* constituabat, ut sumerent, tradidit, et » eisdem, eorumque in sacerdotio successoribus, ut offerrent, præcepit per hæc verba: *hoc facite in meam » commemorationem*; uti sempe catholica Ecclesia intellexit, et docuit » (2). III. Post resurrectionem primo apparens *discipulis congregatis, stetit in medio, et dixit eis: pax vobis. Et cum hoc dixisset, ostendit eis manus et latus... gavisî sunt discipuli viso Domino. Dixit ergo eis iterum: pax vobis. Sicut misit me Pater, et ego mitto vos. Hæc cum dixisset, insufflavit: et dixit eis: accipite Spiritum Sanctum. Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis: et quorum retinueritis, retenta sunt* (3). Hanc quidem aut similem potestatem dudum ante, sed tamen post constitutum jam Petri primatum, apostolis promisit Dominus: *amen dico vobis, quæcunque alligaveritis super terram, erunt*

ligata et in cœlo: et quæcunque solveritis super terram, erunt soluta et in cœlo (4). IV. Denique ante gloriosam Christi ascensionem undecim discipuli abierunt in Galilæam... et ascendens Jesus locutus est eis, dicens: *data est mihi omnis potestas in cœlo, et in terra. Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti: docentes eos servare omnia, quæcunque mandavi vobis. Et ecce ego vobiscum sum omnibus diebus, usque ad consumptionem seculi* (5). S. Marcus eadem narrans, nonnulla addit: *dixit eis: euntes in mundum universum prædicate evangelium omni creaturæ. Qui crediderit, et baptizatus fuerit, salvus erit: qui vero non crediderit, condemnabitur. Signa autem eos, qui crediderint, hæc sequentur: in nomine meo demonia ejicient: linguis loquentur novis: serpentes tollent: et si mortiferum quid biberint, non eis nocebit: super ægros manus imponent, et bene habebunt. Et Dominus quidem Jesus, postquam locutus est eis, assumptus est in cœlum, et sedet a dextris Dei. Illi autem profecti prædicaverunt ubique, Domino cooperante, et sermonem confirmante sequentibus signis* (6). V. Fideles dicuntur *superædificati super fundamentum apostolorum, et prophetarum* (7). Et Ecclesiæ tanquam civitatis sanctæ *murus habet fundamenta duodecim, et in ipsis duodecim nomina duodecim apostolorum agni* (8). De hac apostolis concessa potestate diligenter animadverti necesse est sequentia.

(a) In hac apostolatus institutione ratio muneris episcopalis et ratio apostolatus cum extraordinariis juribus ac donis conjuncta necessario distinguendæ sunt, et distinguuntur ab ipsis sectariis (9). Extraordinaria fuerunt apostolorum jura, ut quaquaversus prædicare possent, baptizare, docere, et fundare ecclesias, et constituere episcopos; et præscribere tum episcopis a se constitutis, tum eorum subditis regulas vivendi, quemadmodum ab apostolo Paulo factitatum novimus. Accessit linguarum ac miraculorum donum, et inerrantiæ privilegium, quo singuli apostoli gaudebant in dijudicandis iis, quæ ad fidem, moresque pertinebant (10). Hæc extraordinaria fuerunt, nec in successores necessario derivari debebant, cum essent

propria illius temporis, quo divinus sanguis pro redemptione hominum effusus cito ac in universo orbe uberes fructus proferre, et veritas religionis ex ipsa celeri amplexu diffusionem ac propagationem illustrari ac comprobari debuit. Ab hisce ergo extraordinariis apostolatus iuribus necessario segregandum est munus episcopale, quod in apostolis institutum est, et ab iis in alios deinceps serie non interrupta propagatum.

(b) Quæ Petro dicta sunt a Christo Domino, et in Petro instituta iura sacri principatus, eadem ad Petrum qua fundamentum totius Ecclesiæ, qua pastorem universalem et primum inter fratres, qui reliquos fratres confirmare debebat, pertinebant; id, quod luce meridiana clarius ex ipsis verbis et adjunctis patet. At communia erant Petro cum reliquis apostolis ea, quæ hic commemorata sunt iura et officia potestatis sacræ; neque enim, cum ea in apostolos conferrentur, Petrus aberat, neque in alium, aliosve magis, quam in Petrum cadebant. Unde perspicua et inconcussa sequitur conclusio: Petrum quoad iura extraordinaria apostolatus reliquis cœquatum fuisse, et reliquos Petro cœquatos. Qua non obstante æqualitate salva manebat prærogativa, et integer ac salvus Petri primatus, quo reliquis singulis et omnibus prælatus est: quo constitutus est fundamentum totius Ecclesiæ, proindeque et apostolorum, qui præcipua Ecclesiæ membra fuerant: quo factus est pastor universalis: quo denique fratres confirmare in fide debuit; unde eidem singulatim post resurrectionem suam Dominum apparuisse novimus (11). Ex his non obscure intelligitur, quomodo non obstante æqualitate apostolici muneris singularis prærogativa, seu potius sacer Petri principatus habuerit locum; *quoniam et inter beatissimos apostolos, ut inquit S. Leo. M., in similitudine honoris fuit quædam discretio potestatis; et cum omnium par esset electio, uni tamen datum est, ut ceteris præmineret* (12).

(c) Etsi potestas collata in apostolos et conjunctim in Petrum, dimittendi peccata et retinendi, alligandi ac solvendi, sit quædam potestas clavium, dicaturque a catholicis omnibus; non tamen ea in sacris literis *clavis* nomine exprimebatur, et magnopere differt a clavibus jam ante singulatim Petro commissis, quæ *claves regni cœlorum*, id est totius Ecclesiæ nuncupantur, neque solam in singulos subditos potestatem, sed sacrum in universa Ecclesia principatum et imperium denotant (13).

(1) §. CCCXXVI. (a.)

(2) SS. Concil. Trid. Sess. XXII, C. 1. Doctrin. de Sacrificio Missæ.

(3) Joan. XX, a. v. 19. — (4) Matth. XVIII, v. 18. — (5) Matth. ult.

(6) Marc. ult. — (7) Ephes. II, v. 20. — (8) Apoc. XXI, v. 14.

(9) Moshemius in *Hist. Chris. Sæc. I, P. II, §. 3.* « Duo, inquit, munera in apostolis sunt distinguenda, munus doctoris, et munus legati extraordinarii, summa cum potestate divinitus missi. Illud quidem munus ad posterum derivatum est, non item hoc. » Vera falsis admiscet Moshemius, uti fit fere ab hoc

hominum genere, quando de rebus religionis disserunt. Verum sane, ac verissimum illud est, aliam extitisse apostolorum potestatem *extraordinariam*, quæ regulariter cum episcopatu ad eorum successores non transit, aliam *ordinariam*, quæ transit; sed perquam falsum est illud, ordinariam potestatem duntaxat doctorum fuisse, non etiam pastorum et rectorum Ecclesiæ, qui potestate tum ordinis tum jurisdictionis gaudebant, eandemque in suos successores transmittabant.

(10) Ita concilium œcumenicum V. *Collat VIII.* sentit: « licet Spiritus Sancti gratia et circa singulos apostolos abundaret, ut non indigerent alieno consilio ad ea, quæ agenda erant; non tamen aliter voluerunt de eo, quod movebatur, si oporteret gentes circumcidi, definire, priusquam communiter congregati divinarum scripturarum testimoniis unusquisque sua dicta confirmaverant. »

(11) Luc. XXIV, v. 34.

(12) *Epist. XIV. edit. venet. olim. XII.*

(13) *Maldonat. comment. in Evång. Math. C. XVI, v. 19.*

§. CCCXXXII. Ut potestatis sacræ in Petro imprimis, dein et apostolis institutæ ratio, indoles ac natura intimius perspiciatur, ejusdem exercitium, atque usum, quem apostoli faciebant ipso nascentis Ecclesiæ principio, quod abundabat gratia divini Spiritus, considerare convenit. Jussi sunt prædicare fidem Jesu Christi, credentes baptizare, et instruere in præceptis a Christo datis. Igitur exercitium potestatis acceptæ primo ac præcipue in prædicatione fidei, administratione sacramentorum, et institutione morum consistebat.

(a) Prædicatio fidei I. complectebatur demonstrationem veri Dei, destructionem idololatriæ cultusque dæmonum, mysterium incarnationis ac redemptionis generis humani, gratiam Christi in remissionem peccatorum, spemque æternæ salutis datam, media, per quæ ea gratia acquiri, conservari, augeri debebat. II. Necessitatem ejus fidei ad obtinendam salutem aperte docebant apostoli, cautosque reddebant credentes, ne doctrinis novis abduci se vel latum unguem paterentur ab integritate et constantia professionis christianæ: *fratres state, et tenete traditiones, quas didicistis, sive per sermonem, sive per epistolam nostram* (1). *Miror, quod tam cito transferimini ab eo, qui vos vocavit in gratiam Christi, in aliud evangelium... O insensati Galatæ, quis vos fascinavit, non obedire veritati* (2)? *Multi seductores exierunt in mundum... Omnis, qui recedit, et non permanet in doctrina Christi, Deum non habet... Si quis venit ad vos, et hanc doctrinam non affert, nolite recipere eum in domum, nec ave ei dixeritis; qui enim dicit illi ave, communicat operibus ejus malignis* (3). III. Denique declararunt, ac definierunt dubia in causis fidei exorta. *Si circumcidamini, inquit Paulus, Christus vobis nihil proderit... evacuati estis a Christo, qui in lege justificamini; a gratia excidistis* (4). Sic decisum ac definitum est, gen-

tes ad gratiam baptismi admittendas (5); ac legalium observationem in lege nova haud necessariam esse (6).

(b) Qui prædicationem et verbum fidei amplectebantur, baptismo tincti numero Sanctorum adjungi, et Ecclesiam ingredi censebantur: *qui receperunt sermonem ejus (Petri) baptizati sunt, et apposite sunt in die illa animæ circiter tria millia* (7). Cum igitur baptismus communionem honorum spiritualium, ac jus percipiendi alia Sacramenta conferret, satis erat Christo apostolos mittenti dicere: *prædicate... baptizantes eos*; neque distinctiore aliorum Sacramentorum, juriumque et obligationum mentione opus fuit. Contra de non baptizatis agebat Paulus: *quid mihi de iis, qui foris sunt judicare* (8)? In eos ergo, qui intus erant, jurisdictionem ac potestatem sacram exercebat, cui per ipsum baptismum subiciebantur. Collato *baptismo* aliis etiam Sacramentis tum administrandis, tum conferendis occupabantur, sacramque potestatem exercebant apostoli, quosque ipsi hac potestate donarunt. Sic de *confirmatione* fit mentio Act. VIII, v. 17 et ibid. XIX, v. 6. De *eucharistia* I, Cor. XI, a. v. 23. Act. II, v. 42. De *pœnitentia* II, Cor. II, I, Joan. I, v. 9. De *extrema unctione* Jac. V, v. 4. De *ordine* Act. VI, v. 6. Ib. XIII, v. 2. I. Tim. IV, v. 14. II. Tim. I, v. 6. Denique de *matrimonio* Ephes. V, v. 32. I. Cor. VII, Hebr. XIII, v. 4.

(c) Annunciata fide, et collato baptismo, per quem jurisdictioni ecclesiasticæ subiciebantur credentes, præcepta vitæ ac morum proponebant apostoli tum generalia de spernendis caducis rebus, fugiendaque concupiscentia carnis, oculorum ac superbia vitæ, et consecrando fine cœlestis beatitatis, tum specialia de officiis statuum, conjugalis, herilis, parentalis, civilis. Definiunt, abstinendum esse a fornicatione, quam si simplex esset, gentes profanæ inter gravia scelera vix numerabant (9). Ac Paulus quidem non modo universum naturæ jus, omniaque officia perfecta et imperfecta, sed etiam omnem rationem *decori* paucis verbis proponit observandam fidelibus: *De cetero fratres quæcunque sunt vera, quæcunque pudica, quæcunque justa, quæcunque sancta, quæcunque amabilia, quæcunque bonæ famæ, si qua virtus, si qua laus disciplinæ, hæc cogitate* (10).

(1) II. Thessal. II, v. 14 — (2) Gal. I, v. 6. III, v. 1.

(3) II. Joan. v. 7, 10, 11. — (4) Gal. V, v. 2, 4. — (5) Act. X, v. 47.

(6) Ib. XV, v. 28. — (7) Act. II, v. 41. — (8) I. Cor. V, v. 12.

(9) Act. XV, v. 29. — (10) Phil. IV, v. 8.

§. CCCXXXIII. Potestas sacra apostolis commissa versabatur, uti mox indicavi, in promulgandis et exponendis mysteriis fidei, in doctrina et administratione Sacramentorum, denique in morum informatione. Hæc præcipua ejusdem, non tamen sola fuerunt objecta.

Ut de generibus aliis, in quibus versari debebat apostolica auctoritas, distinctius cognoscatur, animadvertendum est, Christum Dominum non minutim omnia præscripsisse, quæ pro temporum locorumque ratione in Ecclesia fieri, omittive, præcipi, aut vetari deberent; sed potestatem eadem sancienti apostolis eorumque successoribus reliquisse, unaque appromississe Spiritum Sanctum, a quo dirigerentur in regenda Ecclesia, et docerentur omnem veritatem. *Adhuc multa*, inquiebat divinus magister, *habeo vobis dicere sed non potestis portare modo. Cum autem venerit ille spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem* (1). Ita nempe in oratione ante mortem ad suos habita divinum benignissime pollicitus est Spiritum, a quo docerentur, quæ a se non audierant in præscribenda disciplina temporum rationi accommodata, aut quæ audita ab ipso etiam post resurrectionem, cum per dies 40 identidem eos viseret, non rite intellecturi erant; etsi pertinerent ad immutabilem fidei, morumque honestatis aut divini juris positivi doctrinam: *docebit vos omnia, et suggeret vobis omnia, quæcunque dixerò vobis* (2). Ex his inferes.

(a) In jure sacro complete sumto alia determinata sunt a Deo lege positiva aut necessaria; alia potestate humana, sed tamen sacra, et ab ipso Deo concessa; cui quidem potestati dubium non est, quin ex divino præcepto respondeat obtemperandi obligatio *Si Ecclesiam non audierit*, inquit Dominus, *sit tibi sicut ethnicus et publicanus* (3). *Qui vos audit, me audit: et qui vos spernit, me spernit* (4). *Obedite præpositis vestris*, inquit divinus Spiritus per os doctoris gentium, *et subjacete eis* (5).

(b) Secundum hæc consilia et voluntatem Dei Ecclesia perinde, ac multo etiam magis, ac quævis alia societas, indiget ordine ac directione externa per leges, judicia, ministrorum inspectionem ac curam, ut *omnia honeste et secundum ordinem fiant*, quemadmodum Paulus animadvertit; cum ipsa et latissime et pateat, et perpetuis inferorum machinationibus atque insultibus exposita sit, maxime momenti censeri debeat id, quod in negotio salutis ac divinæ religionis perperam aut recte fit. Quapropter exponenda sunt præcipua capita, in quibus determinandis apostolorum potestas versabatur ultra ea, quæ de prædicatione et expositione fidei, de doctrina atque administratione sacramentorum, morumque informatione paulo ante indicata sunt (7).